

Det foreslås, at der gives mulighed for at pålægge kriminelle en række foranstaltninger, der som hidtil kan indplaceres efter strengthed på en såkaldt sanktionsstige. De foranstaltninger, der foreslås, er: Advarsel, bøde, betinget dom med fastsat foranstaltningstid, dom til tilsyn, dom til samfundstjeneste, dom til anstalt og tilsyn og dom til anbringelse i anstalt. I forhold til den gældende kriminallov er foranstaltningerne advarsel, betinget dom med fastsat foranstaltningstid, dom til samfundstjeneste og dom til anstalt og tilsyn nye foranstaltninger.

Det forudsættes, at der ved domstolens valg af foranstaltning på sanktionsstigen tages udgangspunkt i kriminalitetens grovhed mv., og at der på alle trin kan tilbydes behandling til den dømte.

Der foreslås en vis udbygning af de særlige foranstaltninger over for unge kriminelle og psykisk syge. For så vidt angår foranstaltninger over for psykisk syge indføres der visse tidsbegrænsninger.

Kriminalforsorgen organiseres med en enhedsledelse, der omfatter kriminalforsorgen i og uden for anstalt. Kriminalforsorgen får således ansvaret for fuldbyrdelsen i alle kriminalsager.

Kriminalforsorgens tilsynsfunktion foreslås udbygget, og der lægges op til, at tilsynets arbejde effektiviseres med hensyn til både støtte og kontrol, således at der bl.a. omgående reageres på vilkårsovertrædelser.

Anstaltssystemet indrettes som hidtil med åbne afdelinger. Dog indrettes i alle anstalter et halvlukket regi, hvor der kan ske beskæftigelse i anstalten i arbejdstid og fritid, med henblik på anbringelse af dømte, som har begået alvorlig personfarlig kriminalitet, og som derfor i en periode ikke må forlade anstalten. Der skabes med lovforslaget endvidere mulighed for, at dømte, der ikke overholder betingelserne for anbringelse i åben eller halvlukket afdeling, kan overføres til en lukket disciplinærafdeling, der placeres i forbindelse med Anstalten i Nuuk.

Endelig skabes der med lovforslaget de lovgivningsmæssige rammer for anbringelse af visse farlige kriminelle, der hidtil har været anbragt i Anstalten ved Herstedvester, i en lukket forvaringsafdeling. Det forudsættes, at forvaringsafdelingen placeres i forbindelse med Anstalten i Nuuk.

Der foreslås også indført nye regler for bistandsværger, som er beskikket for dømte med en tidsubestemt foranstaltning. I forhold til de gældende regler herom skabes der som noget nyt mulighed for at beskikke en bistandsværger allerede under kriminalsagens behandling.

### 3. Gældende ret

Den gældende kriminallov blev vedtaget den 5. marts 1954 og blev sat i kraft den 15. juli samme år. Dermed gennemførte man et ønske om at tilvejebringe én retstilstand gældende for samtlige borgere i Grønland, dog således at ikraftsættelsen for Nord- og Østgrønland først skete senere. Man gjorde således op med det hidtil gældende system med én retstilstand for danskere og én for grønlændere, hvor de kriminalretlige afgørelser for sidstnævnte gruppe ifølge kommissionen var præget af en betydelig grad af vilkårlighed.

Kriminalloven er siden vedtagelsen blevet ændret flere gange. Om kriminallovens tilblivelse og udvikling henvises der til betænkningens afsnit II, kapitel 3.

Det gældende kriminalretlige system kan kort beskrives på følgende måde:

Betingelserne for at ifalde ansvar efter kriminalloven og forbrydelsesarterne svarer i vidt omfang til den danske straffelovgivning. Bestemmelserne er dog forenkede i antal og form, dels fordi der på grund af foranstaltningssystemets udformning – bl.a. uden straffesammer – ikke har været brug for en differentiering af gerningsindholdene af hensyn til strafudmålingen, dels fordi hensynet til den vide anvendelse af lægepersoner i retsvæsenet og det hidtil mindre komplicerede grønlandske samfund har talt for mere enkle og let anvendelige regler.

Den væsentligste forskel mellem kriminalloven og den danske straffelovgivning er kriminallovens anvendelse af begrebet »foranstaltninger« i stedet for begrebet »straffe«. Hermed har man villet signalere, at hovedsigtet har været forebyggelse af fremtidig kriminalitet og resocialisering af den kriminelle.

Kriminalloven er som udgangspunkt baseret på det såkaldte gerningsmandsprincip, således at retten ved valget af foranstaltning i vid udstrækning skal tage hensyn til den enkelte gerningsmands personlige og sociale forhold, herunder hvad der må antages at ville kunne afholde vedkommende fra et begå ny kriminalitet. Der skal imidlertid også tages hensyn til gerningens beskaffenhed og samfundets interesse i at modvirke kriminalitet af den pågældende art (gerningsprincippet), og der har i tiltale- og domspraksis i de senere år været en tendens til i stigende grad at tage hensyn til værdier om lighed og proportionalitet, der ligger forudsætningsvis i gerningsprincippet.

Der er i loven opregnet en række meget forskellige artede foranstaltninger, som retten har mulighed for at træffe bestemmelse om. Det drejer sig om bøde, betinget dom, dom til forvaring, anbringelse i anstalt i Grønland eller Danmark, særlige foranstaltninger over for unge lovovertrædere, særlige foranstaltninger over for